



МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ
И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Приручник за наставнике



ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Београд, 2018.



МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ, НАУКЕ
И ТЕХНОЛОШКОГ РАЗВОЈА
ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Приручник за наставнике

Београд, 2018.

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Приручник за наставнике

Издавач

Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС
Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања

За издавача

Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја
Др Бранислав Ранђеловић, в.д. Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања

Уредник

Др Гордана Степић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС

Аутори

Проф. др Бранко Урошевић, Економски факултет, Београд
Др Младен Стаменковић, Економски факултет, Београд
Др Иван Анић, ИТС – Висока школа за информационе технологије, рачунарски дизајн и савремено пословање, Београд
Мср мат. Драгана Станојевић, Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања
Др Гордана Степић, Министарство просвете, науке и технолошког развоја

Рецензенти

Проф. др Десанка Радуновић
Проф. др Драгица Павловић Бабић

Лектура и коректура

Тања Трбојевић

Прелом текста

Милица Јаковљевић Радовановић

Дизајн корица

Мирослав Јовановић

ISBN 978-86-80742-32-8

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
ФИНАНСИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ.....	5
ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ	6
ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ – КОНЦЕПТУАЛНИ ОКВИР	7
ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ – ПИСА ЗАДАЦИ	10
НА ПИЈАЦИ	11
РАЧУН.....	13
ИСПЛАТНИ ЛИСТИЋ.....	15
НОВА ПОНУДА.....	16
ИЗБОР ТРОШКОВА.....	17
ОСИГУРАЊЕ МОТОЦИКЛА.....	18
ГРЕШКА БАНКЕ.....	19
ДЕОНИЦЕ	20
НОВАЦ ЗА ПУТОВАЊЕ	21
НОВА БАНКОВНА КАРТИЦА.....	22
ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ – ЗАДАЦИ.....	23
КУСУР	24
КРЕДИТ И ШТЕДЊА	25
ХИПОТЕКАРНИ КРЕДИТ	27
КУПОВИНА ЛАПТОПА	28
СОЛИДАРНИ ПОРЕЗ	29
МОБИЛНИ ОПЕРАТЕР.....	31
ОГЛАС ЗА ПОСАО	33
ПЛАТА И ИНФЛАЦИЈА.....	35
ПРОДАВНИЦА ЦИПЕЛА	36
СИТУАЦИЈА И ГРАФИК	37
ШТЕДЊА У БАНЦИ.....	38
ПДВ (ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ)	41
НЕДЕЉА ШТЕДЊЕ.....	42
АКЦИЈЕ.....	44
ИЗВОД ИЗ ПЛАТНОГ РАЧУНА	46
ЗАБАВНА СТРАНА: КВИЗ МИЛИОНЕР.....	48
ЗАБАВНА СТРАНА: КВИЗ ПЛАТНА КАРТИЦА	50
ЛИТЕРАТУРА	52

УВОД

У креирању овог приручника пошло се од потребе да се наставницима и ученицима приближи концепција и начин испитивања који се примењују у ПИСА истраживању финансијске писмености ученика. Пошто се на тестирању ПИСА 2018 први пут проверава финансијска писменост наших ученика, а укључивање финансијског образовања и васпитања у образовно-васпитни систем Републике Србије је у зачетку, овај приручник може имати вешструку примену.

Приручник омогућава наставницима да се упознају са концептом финансијске писмености, са нивоима постигнућа ученика у том домену, са задацима који су коришћени у претходним ПИСА истраживањима (2012 и 2015) и са задацима које је група аутора овог приручника креирала по узору на ПИСА задатке. Поред тога, трудили смо се да наставницима приближимо значај финансијског образовања и васпитања за појединца и друштво у целини, да их подстакнемо на размишљање о нивоу личне финансијске писмености и о потреби за њеним унапређивањем, као и о потреби за обукама које би их усмериле како да конципирају наставу која би се бавила финансијским темама.

Препорука је да задатке из овог приручника наставници користе у наставној пракси. Они треба да послуже и као оријентир и модел у припреми задатака за проверу функционалних знања из домена финансијске писмености, јер од ученика не треба очекивати само да могу да репродукују стечена знања, већ и да их примене у различитим, релевантним ваншколским ситуацијама.

Дакле, овако конципирани задаци имају ширу сврху од самог тестирања и сагледавања ученичких постигнућа. Они могу да буду у функцији мотивисања ученика за учење финансијских концепата и развијања вештина у домену управљања новцем и осталим добрима; полазиште за дискусију са ученицима и сагледавање њиховог начина размишљања и закључивања о финансијским концептима; начин прилагођавања оцењивања ученика, јер је сасвим нови контекст прилика за оне ученике који у традиционалним задацима не виде изазов и мотивацију. Најшире гледано, ови задаци могу да буду оријентир који показује како треба креирати окружење које ће подстицати изградњу функционалних знања ученика из домена финансијске писмености.

ФИНАНСИЈСКО ОБРАЗОВАЊЕ МЛАДИХ

Финансијско образовање је начин да се олакша доношење одлука, унапреди благостање појединаца и подржи финансијска стабилност и развој друштва. ОЕЦД у својој Препоруци (Recommendation on Principles and Good Practices for Financial Education and Awareness) из 2005. године наводи да би финансијско образовање требало започети од почетка формалног школовања и њиме обухватити све ученике (ОЕЦД, 2005).

Деца одрастају у све сложенијем свету. Новац је мање видљив, онлајн куповина расте, кредитима је лако приступити, а избор и комплексност финансијских производа и услуга се повећавају. Као одрасле особе, они ће, између осталог, морати да знају како да буџетирају, како да управљају ризицима и дугом. Биће потребно да пажљиво планирају свој одлазак у пензију и да доносе мудре одлуке. Дакле, млади нараштаји неће се сусретати само са растућом комплексношћу финансијских производа, услуга и тржишта, већ ће се, највероватније, носити и са већим финансијским ризицима него њихови родитељи.

Осим припреме за живот у одраслој доби, финансијско образовање у школама може бити усмерено и на непосредне финансијске проблеме с којима се млади сусрећу. Многи млади користе финансијске услуге већ од најранијег узраста, на пример, поседују банковне рачуне или мобилне телефоне с различитим могућностима плаћања. При коришћењу таквих производа веома су им корисне вештине финансијске писмености. Пре него што заврше школу, неко од њих можда ће доносити одлуке о осигурању аутомобила, штедном рачуну или кредитима.

У Смерницама за финансијско образовање у школама (ОЕЦД, 2012) дате су препоруке за укључивање финансијског образовања у систем образовања и васпитања:

- интегрисати финансијско образовање у школски курикулум као део координисане националне стратегије за финансијско образовање и на основу идентификованих потреба;
- укључити одговарајуће, прилагођене и мерљиве циљеве финансијског образовања у школски курикулум;
- почети финансијско образовање ученика што је раније могуће, а пожељно је од почетка формалног школовања;
- спроводити финансијско образовање у школама на флексибилан начин прилагођен националним, регионалним и локалним околностима било као самостални предмет, или коришћењем кроскурикуларног приступа;

- утврдити одговарајуће, сразмерне и дугорочне финансијске и друге ресурсе за осигурање одрживости и кредибилитета развоја и имплементације финансијског образовања у школама;
- на почетку програма планирати и поставити методе и критеријуме за процену напретка и утицаја финансијског образовања у школама;
- обезбедити укључивање важних кључних актера (мисли се на укључивање и водећу и координирајућу улогу Владе Србије, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, Министарства финансија, Народне банке Србије и других органа власти и образовног система, као и кључну улогу наставника и одговарајућу улогу родитеља, локалне заједнице, ученика и других заинтересованих страна);
- идентификовати, осмислити и ставити на располагање наставницима адекватне алате и средства како би се олакшало ефикасно увођење финансијског образовања у школе. То би требало да укључује: одговарајуће информације и обуку наставника; доступност и пружање висококвалитетних, објективних и ефикасних алата; промоцију одговарајућих подстицаја и размену и промоцију међународних добрих пракси.

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Финансијска писменост је данас глобално препозната као значајан део привредне и финансијске стабилности и развоја. Сматра се веома важном животном вештином.

ПИСА 2012 је прва велика међународна студија за процену финансијске писмености петнаестогодишњих ученика. ПИСА истраживањем финансијске писмености процењује се у којој мери ученици поседују знања и вештине које су неопходне за доношење финансијских одлука и планова за будућност. ПИСА посматра писменост као способност ученика да примењују знања и вештине у кључним предметним подручјима, али и да анализирају, закључују и ефикасно комуницирају док постављају, решавају и интерпретирају проблеме у низу различитих ситуација.

Финансијска писменост обухвата знање и разумевање финансијских концепата и ризика, укључује вештине, мотивацију и самопоуздање за примену тог знања и разумевања с циљем доношења ефикасних одлука у низу различитих финансијских контекста како би се побољшала финансијска добробит појединаца и друштва и омогућило учествовање у економском животу (ОЕЦД, 2017: 50).

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ – КОНЦЕПТУАЛНИ ОКВИР

Концептуални оквир за финансијску писменост у ПИСА истраживању узима у обзир три димензије писмености:

- садржаје,
- процесе и
- контексте.

Садржај обухвата подручја знања и разумевања која чине основу финансијске писмености. ПИСА истраживање идентификовало је **четири подручја садржаја**:

- 1) новац и трансакције,
- 2) планирање и управљање финансијама,
- 3) ризик и награде,
- 4) финансијско окружење.

Подручје новац и трансакције обухвата знање о различитим облицима и наменама новца и вештине руковања једноставним монетарним трансакцијама као што су: свакодневна плаћања, потрошња, различите врсте картица, чекови, банковни рачуни и валуте.

Подручје планирање и управљање финансијама обухвата вештине као што су: планирање и управљање приходима и богатством, и краткорочно и дугорочно, знање и могућност надгледања прихода и трошкова и способности да се користи приход и други расположиви ресурси како би се побољшало финансијско благостање.

Подручје ризик и награде обухвата способност препознавања начина управљања, балансирања и покривања ризика (укључујући осигурање и штедне производе) и разумевање потенцијала за финансијске добити или губитке у различитим финансијским контекстима и производима, као што су кредитни уговор са променљивом каматном стопом и инвестициони производи.

Подручје финансијско окружење односи се на карактеристике финансијског света и обухвата знање о правима и одговорностима потрошача на финансијском тржишту и у општем финансијском окружењу и главне импликације финансијских уговора. Такође, укључује разумевање последица промене економских услова и промене у јавној политици, као што су промене каматних стопа, инфлација, опорезивање или социјална давања.

Димензија **процеси** односи се на когнитивне процесе. Они описују способност ученика да препознају и примењују концепте релевантне за домен и да разумеју, анализирају, разматрају, процењују и предлажу решења. У ПИСА истраживању дефинисане су **четири категорије процеса**: проналажење финансијских информација, анализирање информација у финансијском контексту, вредновање финансијских питања и примена финансијског знања и разумевања.

Димензија **контексти** односи се на ситуације у којима се примењују финансијска знања, вештине и показује разумевање, у распону од личног до глобалног. ПИСА истраживањем обухваћена су **четири контекста**: образовни и пословни, породични, лични и друштвени.

Облици питања и кодирање

У процени финансијске писмености коришћена су два типа питања: отвореног типа и вишеструког избора.

У задацима отвореног типа требало је да ученици напишу реч, број или да дају шири одговор. Задаци отвореног типа су погодни за прикупљање података о ученичким способностима да објасне неке одлуке или да прикажу процесе анализе.

У задацима вишеструког избора требало је да одаберу један од више понуђених одговора. У задацима сложеног вишеструког избора ученицима је био представљен низ тврдњи код којих је требало одабрати један одговор (на пр. „да“ или „не“). Код таквих задатака ученици добијају бодове ако тачно одговоре на све тврдње у низу. Задаци вишеструког избора су погодни за испитивање ученичких способности идентификације и препознавања информација, али су корисни и за мерење разумевања концепата вишег реда које ученици можда не могу сами лако да изразе.

Нивои постигнућа из домена финансијске писмености

Ниво	Распон бодова	Шта ученици могу да ураде
5	625 или више бодова	Ученици могу показати разумевање низа различитих финансијских појмова и концепата у контекстима који ће за њих постати релевантни у будућем животу. Успешно анализирају комплексне финансијске производе и воде рачуна о важним, али скривеним или ненаведеним обележјима финансијских докумената (попут трошкова трансакције). Веома су прецизни и успешно решавају нерутинске финансијске проблеме и описују потенцијалне исходе финансијских одлука, чиме показују разумевање ширег финансијског окружења попут пореза на доходак.
4	од 550 до 624 бода	Ученици могу показати разумевање мање уобичајених финансијских концепата и појмова у контекстима који ће за њих постати релевантни преласком у одрасло доба (управљање банковним рачунима или камате на штедњу). Успешно тумаче и вреднују различите финансијске документе попут банковних извода и могу објаснити функцију мање уобичајених финансијских производа. Могу доносити финансијске одлуке имајући на уму дугорочне последице, попут утицаја отплате кредита на његову цену. Успешно решавају рутинске проблеме у мање уобичајеним финансијским контекстима.
3	од 475 до 549 бодова	Ученици могу показати разумевање о често коришћеним финансијским концептима, појмовима и производима у ситуацијама које су за њих лично релевантне. Почињу да размишљају о последицама финансијских одлука и могу да развију једноставне финансијске планове у познатим контекстима. Способни су да тумаче различита финансијска документа на једноставан начин и да примењују једноставне рачунске радње, укључујући израчунавање процента. Успешно врше избор рачунске радње потребне за решавање рутинских проблема у релативно уобичајеним финансијским контекстима, као што је рачунање буџета.
2	од 400 до 474 бода	Ученици почињу да примењују своје знање о уобичајеним финансијским појмовима и концептима. Могу користити информације за доношење финансијских одлука у контекстима који су за њих изразито релевантни. Могу препознати вредност једноставног буџета и тумачити истакнута обележја свакодневних финансијских докумената. Могу примењивати основне рачунске радње као што је, на пример, дељење, да би одговорили на финансијска питања. Показују разумевање односа између различитих финансијских елемената попут учесталости употребе и трошкова.
1	од 326 до 399 бодова	Ученици могу да препознају уобичајене финансијске производе и појмове и да тумаче информације у вези са основним финансијским концептима. Могу да препознају разлику између потреба и жеља и могу доносити једноставне одлуке о свакодневној потрошњи. Могу да препознају сврху свакодневних финансијских докумената попут рачуна и умеју да примењују основне рачунске операције (сабирање, одузимање или множење) у финансијским контекстима с којима већ имају искуства.

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ – ПИСА ЗАДАЦИ

У наставку дајемо десет задатака који су коришћени у ПИСА 2012 и 2015 тестирању финансијске писмености.

НА ПИЈАЦИ

Парадајз се може куповати на килограм или на гајбу.



2,75 зеда по kg



22 зеда по гајби од 10 kg

Питање 1



Куповина парадајза на гајбу исплативија је од куповине парадајза на килограм.

Образложи зашто је ова тврдња тачна.

Ниво постигнућа: 2

Пун кредит

Експлицитно или имплицитно указује да је цена по гајби парадајза нижа од цене по килограму.

Без кредита

Остали одговори. / Без одговора.

Питање 2

Куповина парадајза на гајбу могла би бити лоша финансијска одлука за неке људе. Образложи зашто.

Ниво постигнућа: 1

Пун кредит

Није им потребна већа количина парадајза.


Неки људи не могу да приуште себи веће апсолутне трошкове које доноси куповина на велико.

Без кредита

Остали одговори ./ Без одговора.

РАЧУН

Сара је поштом добила рачун:

 Teen moda	Рачун Рачун број: 2034 Датум издавања: 28. фебруар			
Сара Поповић Зедландијска 29 31000 Зедоград Зедландија	Teen moda Стари пут 498 20000 Магноград Зедландија			
Шифра производа	Опис	Количина	Јединична цена	Укупно
Т011	мајица	3	20	60 зеда
Ј023	фармерке	1	60	60 зеда
SO02	шал	1	10	10 зеда
Укупно без пореза:				130 зеда
Порез 10%:				13 зеда
Поштарина:				10 зеда
Укупно с порезом:				153 зеда
Већ плаћено:				0 зеда
Укупно дуговање:				153 зеда
Датум доспећа:				31. март

Питање 1

Зашто је рачун послат Сари?

- А Зато што Сара треба да плати Teen modi.
- Б Зато што Teen moda треба да плати Сари.
- В Зато што је Сара платила Teen modi.
- Г Зато што је Teen moda платила Сари.

Ниво постигнућа: 1

Пун кредит

А Зато што Сара мора да плати Teen modi.

Без кредита

Остали одговори. / Без одговора.

Питање 2

Колико је Teen moda платила доставу одеће?

Трошкови доставе у зедима _____.

Ниво постигнућа: 2

Пун кредит

10 / десет

Без кредита

Остали одговори. / Без одговора.

Питање 3

Сара је открила да је Teen moda направила грешку на рачуну.

Сара је наручила и добила две мајице, не три.

Поштарина је фиксна накнада.

Колики ће бити укупан износ на новом рачуну?

Ниво постигнућа: пун кредит – ниво 5; делимичан кредит – ниво 3

Пун кредит

131

Делимичан кредит

133

Без кредита

Остали одговори. / Без одговора.

ИСПЛАТНИ ЛИСТИЋ

Јана је добила исплатни листић:

Исплатни листић	
Име и презиме запослене:	Јана Илић
Радно место: менаџер	1-31. јул
Бруто плата:	2 800 зеда
Одбици:	300 зеда
Нето плата:	2 500 зеда
Досадашња бруто плата за ову годину:	19 600 зеда

Питање 1

Који износ је Јанин послодавац уплатио на њен банковни рачун 31. јула?

- А 300 зеда
- Б 2 500 зеда
- В 2 800 зеда
- Г 19 600 зеда

Ниво постигнућа: 4

Пун кредит

Б 2 500 зеда

Без кредита

Остали одговори.

НОВА ПОНУДА

Госпођа Јагић има кредит у износу од 8 000 зеда у Првој зедландској банци. Годишња каматна стопа на кредит износи 15%. Њена месечна рата износи 150 зеда.

Након годину дана госпођа Јагић још увек дугује 7 400 зеда.

Друга банка, под именом Зедланска нај-банка, нуди госпођи Јагић кредит у износу од 10 000 зеда с годишњом каматном стопом од 13%. Њене месечне рате такође би износиле 150 зеда.

Питање 1

Ако госпођа Јагић узме кредит код Зедланске нај-банке одмах ће исплатити њен постојећи кредит. Које су друге две финансијске користи за госпођу Јагић ако она узима кредит код Зедланске нај-банке?

1. _____

2. _____

Ниво постигнућа: пун кредит – ниво 5; делимичан кредит – ниво 3

Пун кредит

Наводи два елемента: добија новац за коришћење и нижу каматну стопу.

Делимичан кредит

Наведен само један елемент: или додатни новац за коришћење или нижа каматна стопа.

Без кредита

Исплатиће постојећи кредит. / Остали одговори. / Без одговора.

Питање 2

Која је једна од могућих негативних финансијских последица за госпођу Јагић ако се одлучи за кредит код Зедланске нај-банке?

Ниво постигнућа: 4

Пун кредит

Одговори који указују да ће:

госпођа Јагић имати већи укупни дуг / платити већу укупну камату / имати дужи период отплате кредита / вероватно платити накнаду Првој зедландској банци због прекида уговора.

Без кредита

Остали одговори. / Без одговора.

ИЗБОР ТРОШКОВА

Мирјана је заједно са пријатељима унајмила кућу.

Сви су запослени већ два месеца.

Немају никакву уштеђевину.

Добијају плату једном месечно и управо су добили плате.

Саставили су следећи попис задатака које треба извршити:

Списак задатака

- Набавити кабловску телевизију
- Платити најам
- Купити намештај за терасу

Питање 1

Које ће од задатака са списка Мирјана и њени пријатељи вероватно морати извршити на време?

Заокружи „да“ или „не“ за сваки задатак.

Задатак	Да ли ће задатак вероватно морати бити извршен на време?
Набавити кабловску телевизију	да/не
Платити најам	да/не
Купити намештај за терасу	да/не

Пун кредит

Три тачна одговора: **не, да, не**, у том следу.

Без кредита

Мање од три тачна одговора.

ОСИГУРАЊЕ МОТОЦИКЛА

Прошле године Марко је осигурао свој мотоцикл код осигуравајуће куће „Панонија осигурање“.

Полиса осигурања покривала је штету на мотоциклу од несрећа и крађе мотоцикла.

Марко намерава ове године да обнови своју полису осигурања код „Панонија осигурања“, али у Марковом животу се од прошле године променио одређени број чинилаца.

На који начин ће сваки од чинилаца из табеле вероватно утицати на износ премије за осигурања за Марков мотоцикл ове године?

Заокружи „повећава износ“, „смањује износ“ или „не утиче на износ“ за сваки од чинилаца.

Питање 1

Чинилац	На који начин ће овај чинилац вероватно утицати на износ Маркове полисе осигурања?
Марко је заменио свој стари мотоцикл много јачим мотоциклом.	повећава износ/ смањује износ/ не утиче на износ
Марко је обојио свој мотоцикл у другу боју.	повећава износ/ смањује износ/ не утиче на износ
Марко је прошле године изазвао две саобраћајне несреће.	повећава износ/ смањује износ/ не утиче на износ

Ниво постигнућа: 4

Пун кредит:

Три тачна одговора: **повећава износ, не утиче на износ, повећава износ**, у том следу.

Без кредита

Мање од три тачна одговора.

ГРЕШКА БАНКЕ

Зоран послује са Зедландском банком. Примео је следећи мејл:

Поштовани клијенте Зедландске банке,

Дошло је до грешке у систему Зедландске банке при чему су изгубљени Ваши подаци за пријаву на интернет банкарство.

Због тога не можете приступити интернет банкарству.

Што је најважније, Ваш рачун није више сигуран.

Молимо Вас да кликнете на доњу везу и следите упутства како бисте омогућили поновни приступ. Биће потребно да упишете своје податке за интернет банкарство.

<http://zedlandskabanka.com>

ЗЕДЛАНДСКА БАНКА

Питање 1

Које су од доњих тврдњи добар савет Зорану?

Заокружи „да“ или „не“ за сваку тврдњу.

Тврдња	Да ли је ова тврдња добар савет Зорану?
Одговорити на мејл и дати податке за интернет банкарство.	да/не
Одговорити на мејл и тражити више информација.	да/не
Контактирати банку и распитати се о том мејлу.	да/не
Ако је веза иста као и адреса веб-странице банке, кликнути на везу и следити упутства.	да/не

Ниво постигнућа: 5

Пун кредит

Четири тачна одговора: **не, не, да, не**, у том следу.

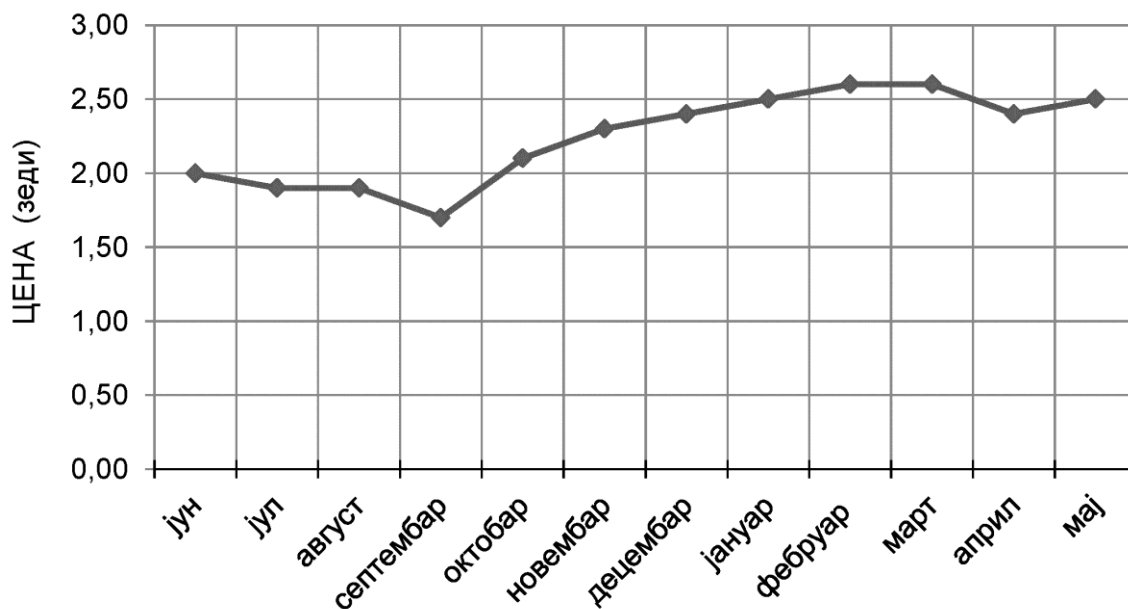
Без кредита

Мање од четири тачна одговора.

ДЕОНИЦЕ

Доњи графикон показује цену деонице „Златне жиле“ током периода од 12 месеци.

Цена деонице „Златне жиле“



Питање 1

Које тврдње у вези са графиконом су тачне?

Заокружи „тачно“ или „нетачно“ за сваку тврдњу.

Тврдња	Да ли је ова тврдња тачна или нетачна?
Најбољи месец за куповину деоница био је септембар.	тачно/нетачно
Цена деоница порасла је за око 50% током једне године.	тачно/нетачно

Пун кредит

Два тачна одговора: **тачно**, **нетачно**, у том следу.

Без кредита

Мање од два тачна одговора.

НОВАЦ ЗА ПУТОВАЊЕ

Наташа ради у ресторану 3 вечери сваке недеље.
Свако вече ради 4 сата и плаћена је 10 зеда по сату.
Наташа заради и 80 зеда на бакшишу сваке недеље.
Наташа уштеди тачно половину укупног новчаног износа који
заради сваке недеље.



Наташа жели да уштеди 600 зеда за путовање.

Питање 1

За колико ће недеља Наташа уштедети 600 зеда?

Број недеља: _____

Пун кредит

6

Без кредита

Остали одговори.

НОВА БАНКОВНА КАРТИЦА

Лана живи у Зедландији. Добила је нову банковну картицу.



Наредног дана Лана је добила лични идентификациони број (PIN) за своју банковну картицу.

Питање 1

Шта би Лана требало да учини са PIN-ом?

- A Записати PIN на папирић и чувати га у новчанику.
- Б Рећи свој PIN својим пријатељима.
- В Записати PIN на полеђини картице.
- Г Упамтити PIN.

Пун кредит

Г Упамтити PIN.

Без кредита

Остали одговори.

ФИНАНСИЈСКА ПИСМЕНОСТ – ЗАДАЦИ

Финансијска писменост и тестирање овакве врсте компетенција недавно је постало саставни део ПИСА тестирања. Увођење финансијске писмености у ПИСА пројекат представља начин на који ОЕЦД жели да укаже да конвенционална писменост иде даље од базичних предмета и да је примарни циљ образовања, посебно основног и средњег, да спреми ученика за наставак живота, и да су функционална знања она са којима треба да изађе из школских клупа.

Аутори публикације креирали су сет задатака у жељи да приближе финансијску писменост и финансијско образовање наставницима. Идеја је да се укаже на начине како се знања стечена у школи из разних предмета могу спојити са елементима финансијског образовања у функционалну целину која испитује ђачке компетенције из неколико области. Задаци су базирани на реалним ситуацијама у којима се свако од ученика налази свакодневно, или се може наћи у блиској будућности. Представљени су концепти са којима су ђаци непрестано у контакту (задаци кусур, ПДВ) као и ситуације са којима ће се ђаци, извесно, сусрести у будућности (пример су задаци солидарни порез, кредит и штедња или плата и инфлација).

Укупно, аутори су креирали 15 задатака из финансијске писмености уз неколико занимљивих кратких питања и неочекиваних података из овог домена. Сугестија наставницима је да покушају да и сами направе сопствене задатке користећи ове задатке као модел. Идеје за задатке можете наћи свуда око нас, при сваком изласку из куће, гледању телевизије и приближити концепте финансијске писмености ђацима јер се за финансијско образовање са разлогом каже да је компетенција будућности!

КУСУР

Улазиш у продавницу и купујеш пуњач за телефон који кошта 546 динара. Плаћаш пуњач новчаницом од 1000 динара.

Продавачица у том тренутку схвата да је остала у каси само са новчаницама од 100 динара.

Питање 1

Колико новца треба да додаш како би продавачица могла да ти исправно врати кусур?

- А 4 динара
- Б 6 динара
- В 46 динара
- Г 54 динара

Пун кредит

- В 46 динара

Без кредита

Остали одговори

КРЕДИТ И ШТЕДЊА

Павле има уштеђених 2 500 евра.

Годишња камата на штедњу коју може да добије износи 5%.

Павле дугује 800 евра за лаки кеш кредит као и 600 евра за још лакши кеш кредит.

Каматна стопа коју банка наплаћује за лаки кеш кредит је 17 посто годишње, док је за још лакши кеш кредит годишња камата 21 посто.

Питање 1

Ако Павле реши да остави своју уштеђевину од 2 500 евра на штедњу на једну годину, колико ће новца по истеку тог периода Павле имати на банковном рачуну?

- А 125 евра
- Б 2 375 евра
- В 2 500 евра
- Г 2 625 евра

Пун кредит

- Г 2 625 евра

Без кредита

Други одговори

Питање 2

На који начин ће Павле **највише** уштедети?

- А Исплатиће још лакши кеш кредит од уштеђених пара.
- Б Исплатиће оба кредита од уштеђених пара.
- В Узеће кредитну картицу која има камату од 13 посто годишње и пребацити дугове на ту картицу.
- Г Рефинансираће дуг кроз кредит од друге банке са каматом од 11 посто годишње.

Пун кредит

- Б Исплатиће оба кредита од уштеђених пара.

Без кредита

Други одговори

ХИПОТЕКАРНИ КРЕДИТ

Ана планира да купи стан кроз четири године. Тада ће јој бити потребна велика позајмица у то време (кроз 4 године). Та позајмица се зове хипотекарни кредит. Не може свако да добије одобрење од банке за хипотекарни кредит, већ то зависи од више фактора.

Питање 1

Како ће сваки од ових фактора утицати на Анину могућност да узме хипотекарни кредит?

Заокружите „Помоћи ће“, „Неће утицати“ или „Одмоћи ће“ у сваком од случајева.

Фактор	Да ли ће помоћи Аниној апликацији за хипотекарни кредит?
Ана има значајну количину новца на штедном рачуну у банци од које тражи хипотекарни кредит.	Помоћи ће / Неће утицати / Одмоћи ће
Ана мења послове на сваких шест месеци.	Помоћи ће / Неће утицати / Одмоћи ће
Ана редовно плаћа рачуне за комуналије.	Помоћи ће / Неће утицати / Одмоћи ће
Анина мајка дуже време штеди у тој банци.	Помоћи ће / Неће утицати / Одмоћи ће

Пун кредит

Сва четири тачна одговора. Помоћи ће, Одмоћи ће, Помоћи ће, Неће утицати, тим редоследом.

Без кредита

Други одговори

КУПОВИНА ЛАПТОПА

Поред студирања, Зоран је нашао и додатни посао. Ради као програмер 4 дана недељно, по 4 сата дневно.

Плаћају га по сату рада 420 динара.

Поред тога, као бонус од продатог софтвера на којем ради, Зоран добија сваке недеље још 1 800 динара.

Зоран у току недеље потроши половину укупне суме коју заради те недеље, а уштеди остатак.

Питање 1

Зоран жели да купи лаптоп који кошта 42 000 динара.

Колико ће му требати најмање времена да уштеди довољно новца како би могао да купи лаптоп?

- A 12 недеља
- B 11 недеља
- B 10 недеља
- Г 9 недеља

Пун кредит

- B 10 недеља

Без кредита

Други одговори.

СОЛИДАРНИ ПОРЕЗ

У једном периоду, сваког месеца су становници Србије морали да плате солидарни порез на плате. Порез се није наплаћивао једнако и зависио је од тога колика ти је плата.

За плаћање овог пореза постојале су три пореске категорије.

Пореска категорија	Месечни приход (у динарима)	Правило плаћања пореза
1	0 – 60 000	Не плаћа порез
2	60 001 – 100 000	20% оног дела зараде која прелази неопорезиву суму од 60 000 динара, а која није већа од 100 000 динара
3	100 001 и већи	20% на износ од 40 000 динара (разлика од 60 000 до 100 000) и 25% износа који прелази 100 000 динара

Питање 1

Сандра је месечно зарађивала 72 000 динара.

Како је Сандра рачунала колико треба да плати солидарни порез?

- А Сандра није била у обавези да плаћа солидарни порез.
- Б Израчунала је колико је 20% од 72 000 динара.
- В Израчунала је колико је 25% од 72 000 динара.
- Г Израчунала је колико је 20% од 60 000 динара и 25% од 12 000 динара.
- Д Израчунала је колико је 20% од 12 000 динара.
- Ђ Израчунала је колико је 25% од 12 000 динара.

Пун кредит

- Д Израчунала је колико је 20% од 12 000 динара.

Без кредита

Други одговори.

Питање 2

Колики је порез плаћао Милан ако је његова плата износила 112 000 динара?

Милан је месечно плаћао солидарни порез у износу од _____ динара.

Пун кредит

Милан је месечно плаћао солидарни порез у износу од 11 000 динара.

Без кредита

Остали одговори.

МОБИЛНИ ОПЕРАТЕР

Душану ускоро истиче двогодишњи пакет који је направио са својим мобилним оператером. Он не жели да мења оператера већ жели да код њих потпише нови уговор и узме нови пакет од оних који су тренутно у понуди. Отишао је на сајт оператера и видео да они тренутно имају на располагању пет основних пакета.

	Пакет 1	Пакет 2	Пакет 3	Пакет 4	Пакет 5
Минути ка осталим мрежама	100	300	500	700	900
Минути унутар мреже	100	400	неограничено	неограничено	неограничено
Поруке ка свима	100	300	500	700	неограничено
Интернет (у МВ)	100	600	1000	2000	3000
Месечна претплата (у зедима)	600	1200	1700	2300	2700
Цена минута по позиву (у зедима)*	10	10	10	10	10
Цена СМС поруке (у зедима)*	5	5	5	5	бесплатно
Цена интернета (1МВ, у зедима)*	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5

* Цене се односе на ситуације када се прекорачи бесплатни садржај унутар пакета.

Питање 1

Душан је погледао и како он користи телефон и закључио да је у просеку месечно највише разговора унутар мреже, 450 минута. Разлог је његова девојка Јована са којим се најчешће и чује, а која користи услуге истог оператера. Поред тога, он има 100 минута разговора у осталим мрежама, пошаље 300 СМС порука и потроши 2 000 МВ.

Колико би Душан са оваквом потрошњом морао да плати месечно рачун ако се одлучи за Пакет 2?

Пун кредит

Ученик треба да покаже да би у том случају месечни рачун износио 2 400 зеда (1 200 за претплату, 500 за прекорачење позива и 700 за прекорачење интернета).

Без кредита

Остали одговори.

Питање 2

Који пакет треба да узме Душан при потписивању уговора? Детаљно образложи свој одговор.

Пун кредит

Пакет 3. У образложењу наводи да ће му у том случају рачун бити 2 200 зеда, а ако се одлучи за Пакет 4 износиће 2 300 зеда. Мора да упореди и наведе аргументе који се односе на висину месечног рачуна.

Без кредита

Наведен пакет без образложења.

Остали одговори.

ОГЛАС ЗА ПОСАО

Погледајте рекламу за посао у **тиму за продају** једног од увозника аутомобила.

Члан тима за продају

Радите за нас!!!

Сретаћете се стално са новим људима
којима ћете продавати наше врхунске
аутомобиле.

Ваша плата биће проценат од вредности
аутомобила које сте ви продали.

Јавите се на 066 555-8255

Питање 1

Која би била могућа финансијска предност уколико је ваша плата проценат од ваше продаје?

Пун кредит

Могућност преговарања о већем проценту зараде по продатом аутомобилу.

Нема ограничења колико можете да зарадите.

Што више и успешније радите, то ћете више зарадити.

Без кредита

Остали одговори.

На пример, добра је плата (то није обавезно тачно).

Питање 2

Наведи разлоге зашто не би требало прихватити посао у тиму за продају.

Пун кредит

Прихватити сваки одговор који указује на недостатак сталних прихода и варијабилности прихода.

По природи посла приход би варирао од једне до друге недеље.

Одсуство сигурних прихода.

Ви бисте искључиво били плаћени онда када остварите продају, а то ће се мењати од једне до друге недеље.

Једне недеље могли бисте да продате пуно кола, а друге недеље мало или уопште ништа.

А шта ако се разболим? Ко ће да ради за мене?

Без кредита

Остали одговори.

Не, то не би био забаван посао.

Не, плата не би била добра (то није обавезно тачно).

ПЛАТА И ИНФЛАЦИЈА

На свој рођендан, 12. 1. 2017. године Павле је имао плату од 50 000 динара. На исти дан следеће године, 12. 1. 2018, Павле је добио повишицу од 3% и то је први пут да му се променила плата у току те године. У том периоду годишња инфлација је износила 4%.

Питање 1

Шта је од наведеног испод тачно у Павловом случају?

Павлова куповна моћ 12. 1. 2018. године се у односу на 12. 1. 2017. године, услед повећања плате и инфлације, приближно:

- А смањила 7%
- Б увећала 7%
- В смањила 4%
- Г увећала 3%
- Д смањила 1%
- Ђ увећала 1%.

Пун кредит

- Д смањила 1%

Без кредита

Остали одговори.

ПРОДАВНИЦА ЦИПЕЛА

У продавници ципела једном недељно се поручује роба. Управник продавнице бира модел ципела, а фабрика увек испоручује ципеле на начин приказан у табели.

Број ципела	Број пари у пакету
36	1
37	2
38	3
39	3
40	2
41	1

Питање 1

Због чега фабрика радњи испоручује ципеле на овакав начин?

- А Зато што жене најчешће носе бројеве ципела 38 и 39.
- Б Зато што је на стању у фабрици, у том тренутку, такав број пари ципела.
- В Зато што се тако најбоље искористи материјал при производњи ципела.
- Г Зато што се у радњама прода све што се поручи.
- Д Зато што најверније муштерије ове радње купују те бројеве.

Пун кредит

- А Зато што жене најчешће носе бројеве ципела 38 и 39.

Без кредита

Остали одговори.

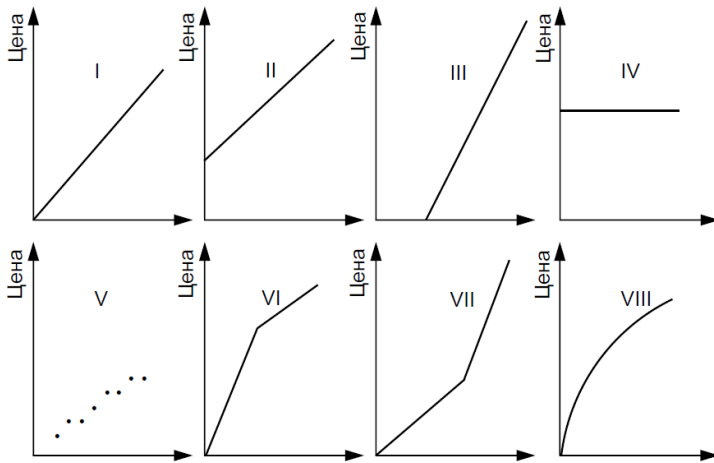
СИТУАЦИЈА И ГРАФИК

Свакој ситуацији пронађи одговарајући график. Своје одговоре упиши у табелу.

Ситуације:

- А Са купљеном дневном картом можеш да се возиш колико хоћеш.
- Б На две купљене оловке, једна оловка се добија бесплатно.
- В Рачун за воду састоји се од фиксне месечне надокнаде и од цене потрошене воде (количина потрошене воде у литрама помножена са ценом за сваки литар).
- Г У току распуста помажем у чишћењу снега у спортском центру и плаћају ме по сату.
- Д Грађевинска фирма поручује песак, за првих 20 кубика плаћа се пуна цена, а за све преко тога одобрава се попуст од 10%.

График



Ситуација	А	Б	В	Г	Д
График					

Пун кредит

Ситуација	А	Б	В	Г	Д
График	IV	V	II	I	VI

Без кредита

Остали одговори.

ШТЕДЊА У БАНЦИ

Пре десет година, када је Милан имао 8 година, његови родитељи су орочили у банци 3000 евра до Милановог пунолетства. У време када је новац орочен, камата на штедњу је била 5% и уговором је прецизирано да се она не мења током времена. Сада, десет година касније, када је постао пунолетан, Милан је подигао сав орочени новац.

Питање 1

Колико новца је Милан подигао?

- A Милан је подигао мање новца него што је орочено због камате на штедњу.
- B Милан је подигао исто новца колико је и орочено јер је уговором предвиђено да се камата не мења.
- B Милан је подигао више новца него што је орочено због камате на штедњу.

Пун кредит

- B Милан је подигао више новца него што је орочено због камате на штедњу.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 2

Колико је новца Милан подигао из банке?

Милан је подигао суму од _____ евра (одговор заокругли на цео број).

Пун кредит

Милан је подигао суму од 4 887 евра.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 3

Наведи предности овакве одлуке Миланових родитеља.

Пун кредит

Ученик увиђа предности дугорочне штедње. Признају се одговори у којима се говори о значајнијем увећању главнице као и аргументација да је ово добар план за будућност.

Имаће много више новца него да су их чували код куће због камате.
Да нису штедели, можда би потрошили тај новац.
Можда му затреба за школовање и не морају тада да брину о томе.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 4

Које би могле да буду мане овакве одлуке Миланових родитеља?

Пун кредит

Ученик увиђа да новац није на располагању у случају нужде. Признавати и одговоре у којима ученик разуме да је новац могао да се инвестира и донесе већу стопу приноса.

А шта ако им хитно затреба новац, а они немају ништа код себе?

Можда је Милан имао одличну пословну идеју са 17 година, а није могао да је покрене.

Инвестиција у нешто што доноси више пара била би још боља идеја.

Без кредита

Остали одговори.

ПДВ (ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ)

На основу Правилника о поступку остваривања права на повраћај ПДВ-а и о начину и поступку рефакције и рефундације ПДВ-а, купац првог стана има право на повраћај ПДВ-а.

ПДВ у Србији износи 20%.

Питање 1

Ако је Снежана укупно платила за свој први стан 48 000 евра, колико новца може добити од повраћаја ПДВ-а?

- А 48 000 евра
- Б 20 000 евра
- В 9 600 евра
- Г 8 000 евра

Пун кредит

- Г 8 000 евра

Без кредита

Остали одговори.

НЕДЕЉА ШТЕДЊЕ

У недељи штедње, од 31. октобра до 6. новембра 2009. године, банка је понудила штедњу по камати од 5% годишње на депозите у еврима орочене на годину дана, а на депозите у динарима камату од 20%. Курс евра 31. октобра 2009. године у мењачници био је 93 динара (куповни) и 94 динара (продајни). После годину дана курс је 107 куповни, а 108 продајни. Подаци су приказани у табели испод.

Камата на штедњу у еврима		5%	
Камата на штедњу у динарима		20%	
Курс евра	Датум	Куповни	Продајни
	31. октобар 2009. године	93 динара	94 динара
	31. октобар 2010. године	107 динара	108 динара

Марко је 31. октобра 2009. године орочио 10 000 евра у банци.

Питање 1

Колико је евра Марко имао на рачуну 31. октобра 2010. године?

Марко је на рачуну 31. октобра 2010. године имао _____ евра.

Пун кредит

Марко је на рачуну 31. октобра 2010. године имао 10 500 евра.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 2

Марко је 31. октобра 2010. године отишао до мењачнице са 115 560 динара и намером да целокупни износ претвори у евре. Колико је евра Марко добио у мењачници?

Марко је у мењачници добио _____ евра.

Пун кредит

Марко је у мењачници добио 1 070 евра.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 3

Да ли је Марку исплативије било да је те евре 2009. године заменио за динаре, па их тако орочио, а након годину дана поново заменио у евре? Одговор образложити.

Пун кредит

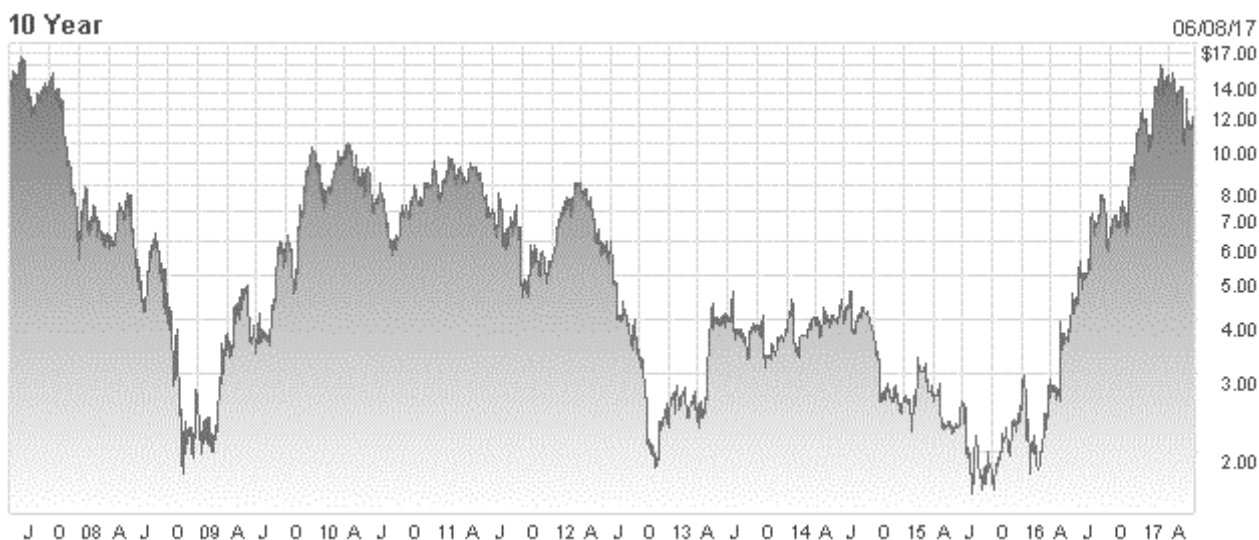
Не, јер би на тај начин 31. октобра 2009. орочио 930 000 динара, па би након годину дана имао 111 600 динара за које би могао да купи приближно 10 333 евра, док би ако орочи евре имао 10 500 евра.

Без кредита

Остали одговори.

АКЦИЈЕ

На слици је график који приказује кретање цене једне акције компаније ЗЕД у последњих 10 година.



Питање 1

Милан је октобра 2008. године купио акције у вредности од 1 000 долара.

Процени колико је акција Милан купио у том тренутку.

- A Милан је купио приближно 50 акција.
- Б Милан је купио приближно 200 акција.
- В Милан је купио приближно 500 акција.
- Г Милан је купио приближно 1 000 акција.

Пун кредит

- В Милан је купио приближно 500 акција.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 2

Милан је октобра 2008. године купио акције у вредности од 1 000 долара. Продао их је у априлу 2017. године.

Процени колико је пара Милан тада добио од продаје.

- А Милан је добио приближно 12 000 долара.
- Б Милан је добио приближно 6 000 долара.
- В Милан је добио приближно 4 000 долара.
- Г Милан је добио приближно 2 000 долара.

Пун кредит

- Б Милан је добио приближно 6 000 долара.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 3

Да ли је могуће да је неки добар познавалац тржишта могао са уложених 1 000 долара, тргујући само акцијама компаније ЗЕД, заради више од 50 000 долара у периоду од 10 година?

ДА, могуће је НЕ, није могуће

Образложи како си дошао/-ла до тог закључка.

Пун кредит

ДА, могуће је. Ако за 1 000 долара у октобру 2008. године купи акције, када их прода у новембру 2009. имаће више од 5 000 долара. Ако за тај новац купи у октобру 2012. и прода у јуну 2013, имаће више од 10 000 долара. Ако за тај новац купи у јуну 2015. и прода у јануару 2017, имаће преко 80 000 долара.

Без кредита

Остали одговори.

ИЗВОД ИЗ ПЛАТНОГ РАЧУНА

У табели је Миличин извод са платног рачуна за мај 2017. године.

Почетно стање										183.21	0.00					
Књижење	Валута	Пријем налога	Опис промене	Динарски део		Девизни део		Динари	ЕУР	Платилац/прималац		Накнада	Курс	Противвредност		Реф. ознака
				Исплате	Уплате	Исплате	Уплате	Стање	Стање	Назив	Број рачуна			Валута	Износ	
05.05.2017.	05.05.2017.	05.05.2017.	Прилив-ОШ ЗЕДАР 5. АВ.ББ. ЗЕДГРАД	0,00	52.000,00	0,00	0,00	52.183,21	0,00	ОШ ЗЕДАР	235476000043	0,00				2143567
06.05.2017.	06.05.2017.	06.05.2017.	БанкМОБИ куповина девиза	1.242,50	0,00	0,00	0,00	50.940,71	0,00	Милица Кос	555210005642	0,00	124,25	ЕУР	10	4367547
13.05.2017.	13.05.2017.	13.05.2017.	Дебитна картица потрошња	24.999,00	0,00	0,00	0,00	25.941,71	0,00	ЗЕД ТРЕВЕЛ	142****666	0,00				3425660
18.05.2017.	18.05.2017.	18.05.2017.	Дебитна картица потрошња	25.000,00	0,00	0,00	0,00	941,71	0,00	ЗЕД БАНК	142****666	0,00				1490065
18.05.2017.	18.05.2017.	18.05.2017.	Дебитна картица потрошња	500,00	0,00	0,00	0,00	441,71	0,00	Накнада за подизање готовине	142****666	0,00				9045312
31.05.2017.	31.05.2017.	31.05.2017.	Трошкови одржавања текућег рачуна	300,00	0,00	0,00	0,00	141,71	0,00			0,00				2365777

Питање 1

Милица је наставник у основној школи. Колика је њена нето плата?

Миличина нето плата је _____ динара.

Пун кредит

Миличина нето плата је 52 000 динара.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 2

Милица је подигла одређену суму новца са банкомата. Колика је у процентима накнада за ту врсту услуге?

Накнада за ту врсту услуге износи _____ %.

Пун кредит

Накнада за ту врсту услуге износи 2%.

Без кредита

Остали одговори.

Питање 3

Милица је на интернету нашла мајицу која јој се свиђа. Да би је купила, морала је да купи евре и пребаци их на рачун са кога је могуће интернет плаћање. Колики је био куповни курс евра тога дана?

Куповни курс евра тог дана износио је _____ динара.

Пун кредит

Куповни курс евра тог дана износио је 124,25 динара.

Без кредита

Остали одговори.

ЗАБАВНА СТРАНА: КВИЗ МИЛИОНЕР

Покушај да тачно одговориш на следећа питања о милионерима, затим сазнај да ли си у праву.

1. Већина милионера је наследила новац.	Тачно	Нетачно
2. Милионери ништа не раде, они имају запослене који раде уместо њих.	Тачно	Нетачно
3. Милионери купују у ексклузивним радњама, а не на местима где се обично купују ствари.	Тачно	Нетачно
4. Милионери возе луксузне аутомобиле.	Тачно	Нетачно
5. Већина милионера зарађује новац на гламурозан начин – они су спортисти, певачи или друге познате личности.	Тачно	Нетачно
6. Милионери имају пуно платних картица.	Тачно	Нетачно
7. Већина милионера има сопствени посао.	Тачно	Нетачно
8. Много сиромашних људи су постали милионери тако што су добили на играма на срећу или лутрији.	Тачно	Нетачно
9. Већина милионера има факултетску диплому.	Тачно	Нетачно

ОДГОВОРИ:

1. Нетачно

Само је 19% милионера на свету наследило или добило новац од породице.

2. Нетачно

Већина милионера ради више од 45 сати недељно.

3. Нетачно

Већина милионера има картице за остваривање попушта у куповини и велики део производа купују где и други.

4. Нетачно

Само 23% милионера вози нови ауто.

5. Нетачно

Већина милионера обавља уобичајене послове, неки се баве пословима асфалтирања, неки се баве сузбијањем штеточина...

6. Нетачно

Већина милионера има једну платну картицу како би могли да прате своје трошкове.

7. Тачно

Већина милионера су предузетници те се тако може објаснити њихов већи број радних сати од других људи. Они самостално доносе одлуке за своје компаније.

8. Нетачно

Вероватноћа да добијете на лутрији је веома мала, шансе да постанете лото добитник су један према 15 380 937 или 0,0000065%.

9. Тачно

Четири од пет милионера има завршен факултет, тј. 24% милионера у Америци има звање мастера или доктора наука.

ЗАБАВНА СТРАНА: КВИЗ ПЛАТНА КАРТИЦА

Покушај да тачно одговориш на следећа питања о платним картицама, затим сазнај да ли си у праву.

1. Платним картицама можеш плаћати у већини радњи у Србији.	Тачно	Нетачно
2. Већина платних картица има лимит (ограничење количине новца коју можеш потрошити).	Тачно	Нетачно
3. Ако се плаћа платном картицом, то се одмах види на банковном рачуну.	Тачно	Нетачно
4. Платном картицом може се потрошити више новца од оног који је на располагању на рачуну.	Тачно	Нетачно
5. За коришћење платне картице не плаћа се никаква надокнада у банци.	Тачно	Нетачно
6. У месечном извештају из банке о кредитној картици могу се видети сви рачуни у том месецу.	Тачно	Нетачно
7. Пин-код сваке картице може се слободно рећи било коме.	Тачно	Нетачно
8. Са платном картицом може се подићи новац са сваког банкомата.	Тачно	Нетачно

ОДГОВОРИ:

1. Тачно

У већини радњи у Србији може се платити платним картицама, али постоје и мање продавнице у којима се може платити само новцем.

2. Тачно

Уобичајено је да лимит на платној картици буде или онолико новца колико имате на рачуну, или постоји могућност да банка одобри клијенту одређену суму новца коју клијент може по потреби да користи, такозвани одобрени минус.

3. Тачно

Чим употребимо платну картицу, то се одмах бележи на рачуну, тако да не постоји могућност да можете потрошити више новца од оног који вам је на располагању.

4. Нетачно

Банка прати свако коришћење картице и не може се потрошити више новца од оног који је на рачуну.

5. Нетачно

Банке наплаћују коришћење платних картица, уз то свака додатна услуга, као на пример дозвољени минус, посебно се наплаћује.

6. Тачно

На банковном извештају може се прочитати време и место коришћења картице, у којој радњи или где је коришћена картица. Такође се може видети колико је укупно потрошено у току једног месеца и колико новца је било уплаћено на ту картицу.

7. Нетачно

Пин-код је тајни податак који власник платне картице треба да чува у тајности.

8. Тачно

На сваком банкомату може се подићи новац платном картицом, али треба имати на уму да је подизање новца на банкомату матичне банке бесплатно, док друге банке ту услугу наплаћују.

ЛИТЕРАТУРА

1. OECD (2005). *Recommendation on Principles and Good Practices for Financial Education and Awareness*. Преузето 17. 12. 2017. са <http://www.oecd.org/finance/financial-education/35108560.pdf>.
2. OECD (2012). *OECD INFE guidelines on financial education in schools*. Преузето 10. 12. 2017 са <http://www.financialeducation.org/media/pdf/2012%20Schools%20Guidelines.pdf>
3. OECD (2014). *PISA 2012 Results: Students and Money: Financial Literacy Skills for the 21st Century* (Volume VI): PISA, OECD Publishing.
4. OECD (2017). *PISA 2015 Results (Volume IV): Students' Financial Literacy*: PISA, OECD Publishing, Paris.

CIP - Каталогизација у публикацији - Народна библиотека Србије, Београд

371.26-057.874(035)

371.3::336(035)

ФИНАНСИЈСКА писменост : приручник за наставнике / [аутори Бранко Урошевић ... [и др.]]. - Београд : Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС, Завод за вредновање квалитета образовња и васпитања, 2018 (Београд : Министарство просвете, науке и технолошког развоја РС, Завод за вредновање квалитета образовња и васпитања). - 52 стр. ; 30 cm

Тираж 6. - Библиографија: стр. 52.

ISBN 978-86-80742-32-8

1. Урошевић, Бранко [аутор]

а) Финансије - Тестови знања - Приручници

COBISS.SR-ID 259596812